

HARJU MAAVALITSUS

LISA

Harju tervisenõukogu ettepanekud Harjumaa
terviseprofiili ja tervisedenduse tegevuskava
uuendamiseks 2011 aastal

Koostaja: Annika Soa

30. juuni 2011

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Maakondliku arengukava uuendamist toetab Euroopa Liidu Sotsiaalfond programmist
„Tervislikke valikuid toetavad meetmed 2010-2011“

Kaassõna

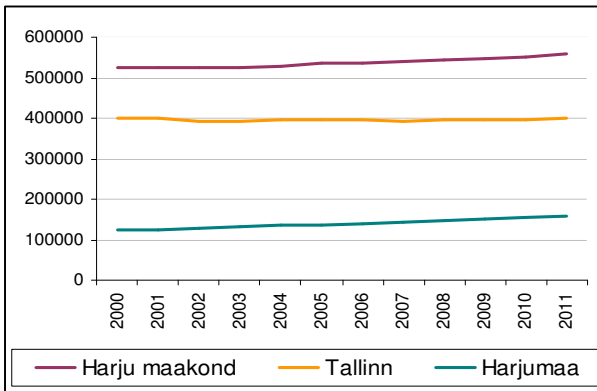
Harjumaa terviseprofiili esmakordsest koostamisest on möödas pisut üle aasta ja on paras aeg värske pilguga vaadata üle keeruka aasta näitajad tervises. See aeg on olnud piisav ka nägemaks uusi vajadusi harjumaalaste tervist toetava keskkonna loomisel. Möödunud aasta on olnud väga muutuste rohke ning käesolevas profiili uuendusprotsessist on kõige enam osa saanud maakonna tervisenõukogu ja eelmisel aastal eraldi maakondliku temaatilise ülevaate koostanud traumade ennetusega tegelev meeskond. Mõlemad maakondlikud organisatsioonid koosnevad oma ala ekspertidest ning nende panus laiapõhjalisema foorumi ja arutelu algatamiseks on väga oluline.

Kuivõrd tervist mõjutavate tegurite valdkond on äärmiselt lai ning ülevaate koostamine väga ajamahukas, oleme valinud selle tee, et igal aastal sammukese võrra oma maakonna olukorda paremini kirjeldada ning tõhusamalt lahendusi leida. Seetõttu on käesolev dokument osalt oma eelkäijat kordav, osalt täiendav. Terviseseisundist parema ülevaate saamiseks on statistilised andmed koos värskeimate arvudega esitatud kontsentreeritult erinevate diagrammide ja jooniste kujul, mida täiendavad olulistele näitajatele tähelepanu juhtivad kokkuvõtted.

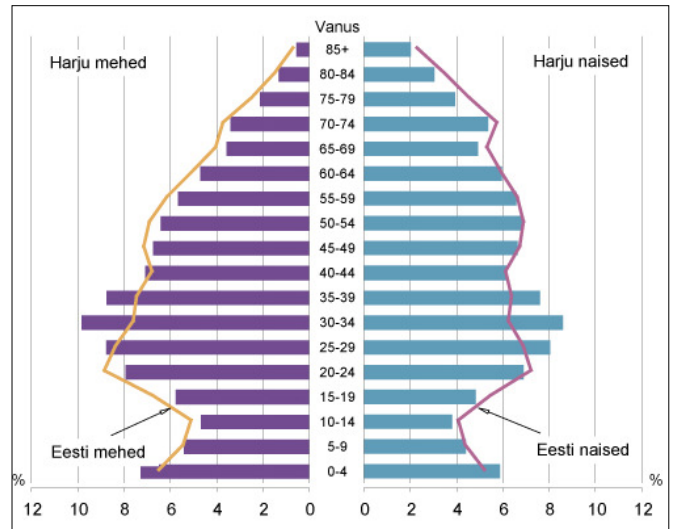
Tegevuskava uuendamise juures on eesmärgiks võetud tegevuskava vorm viia kooskõlla riikliku tervise arengukava valdkondliku ülesehitusega. Esimese aasta tegevuskava rakendumise hindamisel nähti vajadust muuta tegevusi täpsemaks. Tõhusamaks tegevuste planeerimiseks ning juba tehtu analüüsimiseks lisati tegevuskavasse oodatavad sihtväärtused ning selged alategevused.

Ülevaade Harju maakonna terviseseisundit mõjutavatest teguritest

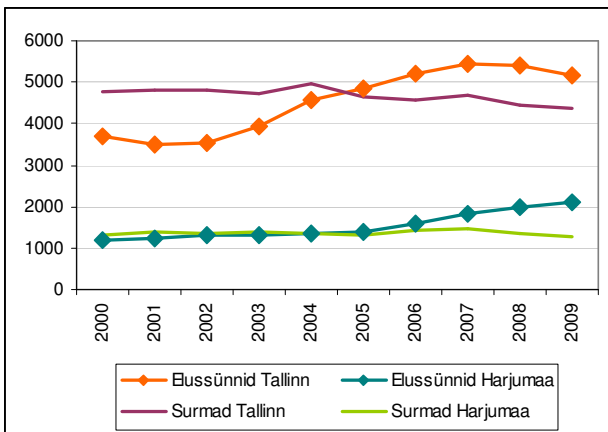
Maakonna rahvastiku üldandmed

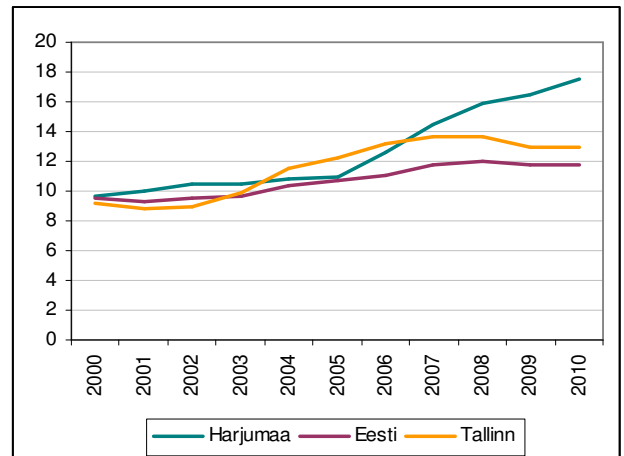
Joonis 1. Harju maakonna rahvaarv aastate lõikes arvestades rännet. Allikas: Eesti Statistikaamet

Joonis 2. Harju maakonna elanike vanusjaotus võrreldes Eestiga. Allikas: Eesti Statistikaamet.

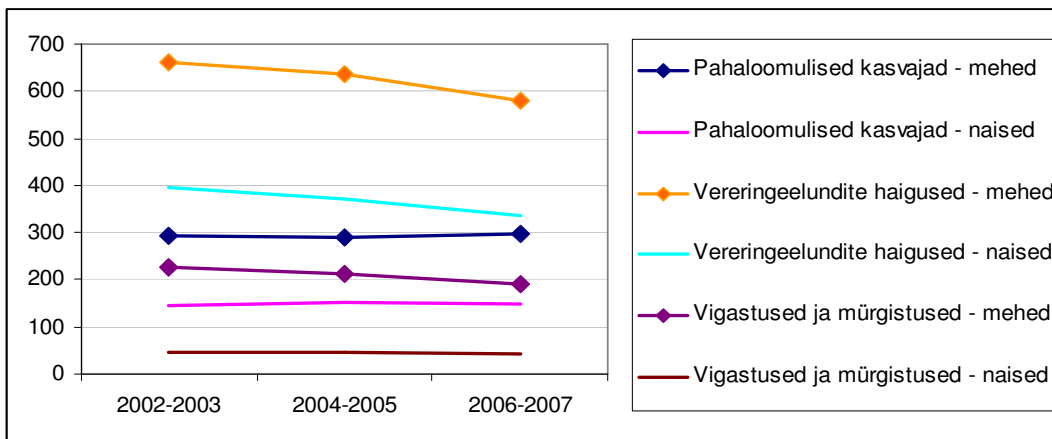
Joonis 3. Elussünnid ja surmad Harjumaal ja Tallinnas. Allikas: Eesti Statistikaamet

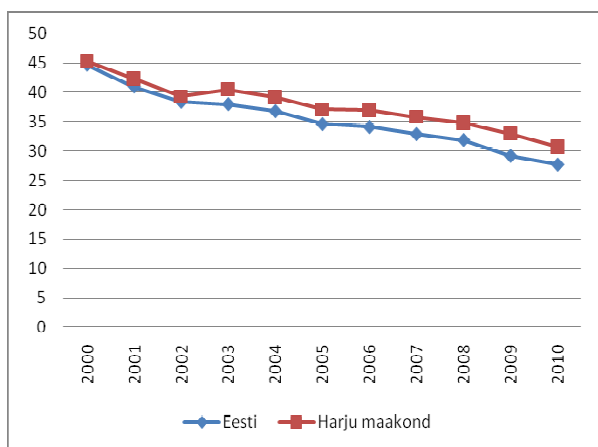
Joonis 4. Sünnimuse üldkordaja Harju maakonnas ja Eestis 1000 inimese kohta. Allikas: Eesti Statistikaamet

1. Oluline arvestada

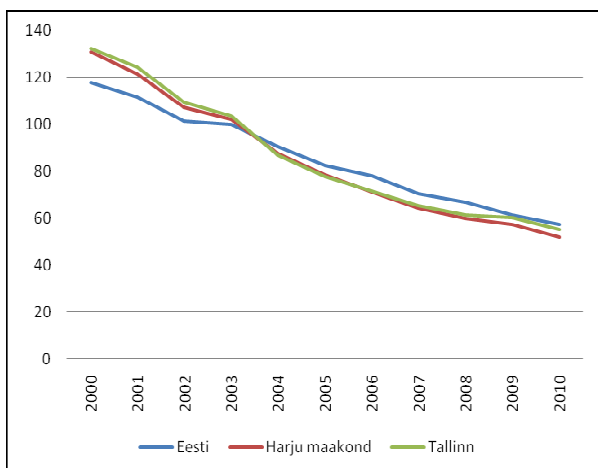
- Hetkel sünnib lapsi palju ja iive on positiivne, kuid see seis tõenäoliselt taandub, sest sünnitusealiseks on saamas väikseima arvukusega sünnipõlvkonnad.
- Rahvastiku kontsentratsioon kasvab, spetsialiste ja teenuseid on juurde vaja.
- Riskirühmad kasvavad koos rahvastiku arvu kasvuga ning on sõltuvuses erinevate teenuste kättesaadavusest.
- Eakatele suunatud teenused ja tegevused peavad mahult kasvama.

Joonis 5. Suremuskordajad 100 000 elaniku kohta Harju maakonnas (sh Tallinn). Allikas: Eesti Statistikaamet

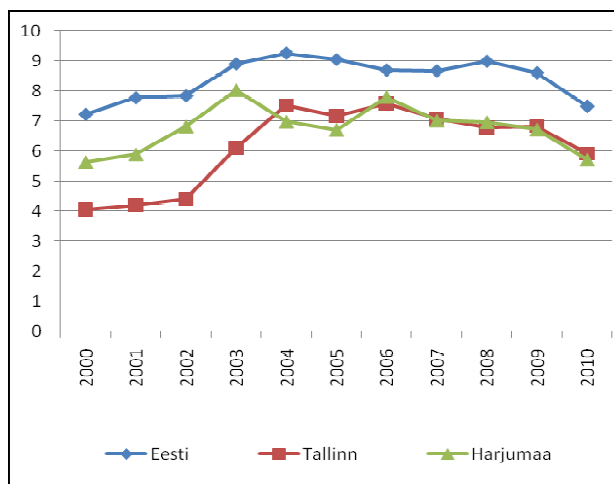
Joonis 6. Abortiivsuskoordaja (aborte 1000 fertiilses eas (15-49) naise kohta) Eestis ja Harju maakonnas. Allikas: TAI andmebaas, raseduskatkestusandmekogu

Joonis 7. Abordimäär 100 elussünni kohta Eestis, Harju maakonnas ja Tallinnas. Allikas: TAI andmebaas, raseduskatkestusandmekogu

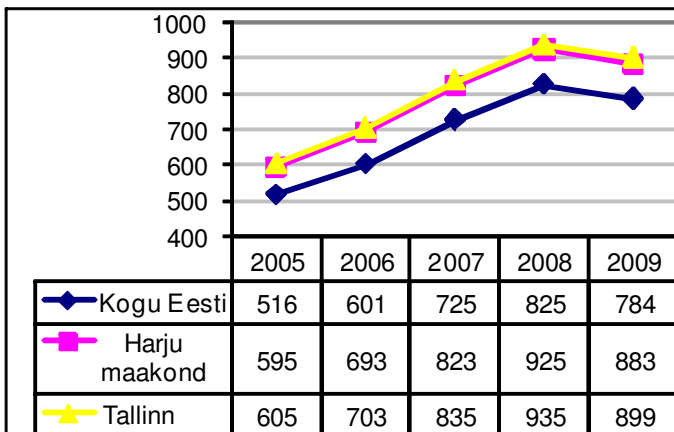
2. Oluline arvestada

- Koolivõrgu areng mõjutab oluliselt omavalitsuse elanike arvude muutumisi.
- Kuivõrd nn vanadussurmade liigitatakse südame-veresoonkonna surmade alla, tuleks teenuste planeerimisel andmeid põhjalikumalt analüüsida.
- Meesugu on südameveresoonkonna haigustele (SVH) vastuvõtlik juba hormonaalse eripära tõttu. Meeste ja naiste suremus SVH-sse võrdsustub 60 ea paiku, kui naistel östrogeeni tase oluliselt langeb.
- Elussündide arv on oluliselt tõusnud ületades viimastel aastatel pea kahekordselt abortide arvu.
- Raseduse ajal suitsetavate naiste arv on pisut kasvanud ning raseduse kestel suitsetamise katkestajate arv langeb jätkuvalt.

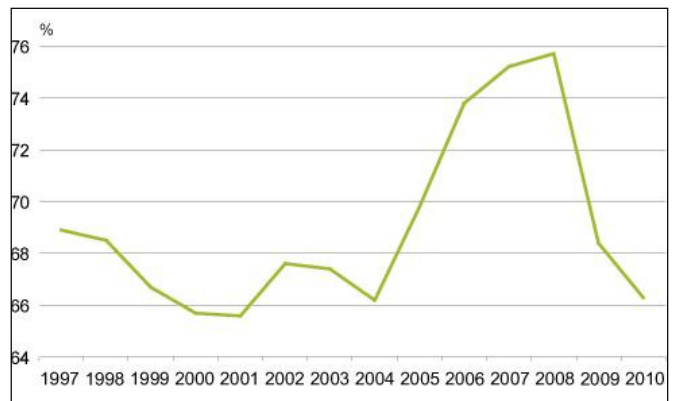

Joonis 8. Raseduse ajal suitsetajate määr sünnitajate seas Harjumaal võrrelduna Tallinna ja Eestiga. Allikas: TAI andmebaas, meditsiiniline sünniregister

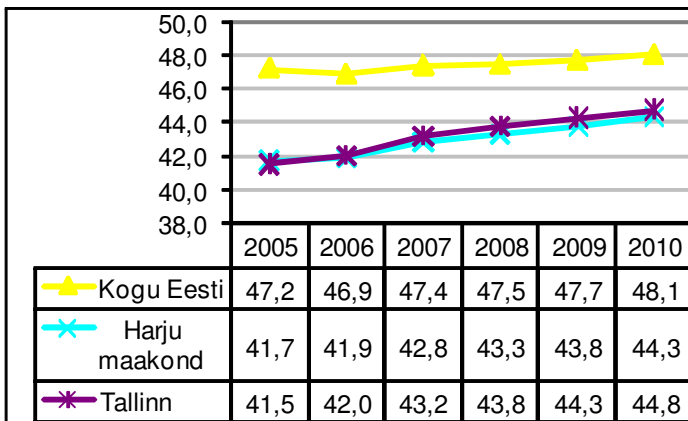
1. Sotsiaalne sidusus ja võrdsed võimalused

Joonis 9. Keskmine brutopalk Harju maakonnas võrrelduna kogu Eestiga. Allikas: Eesti Statistikaamet

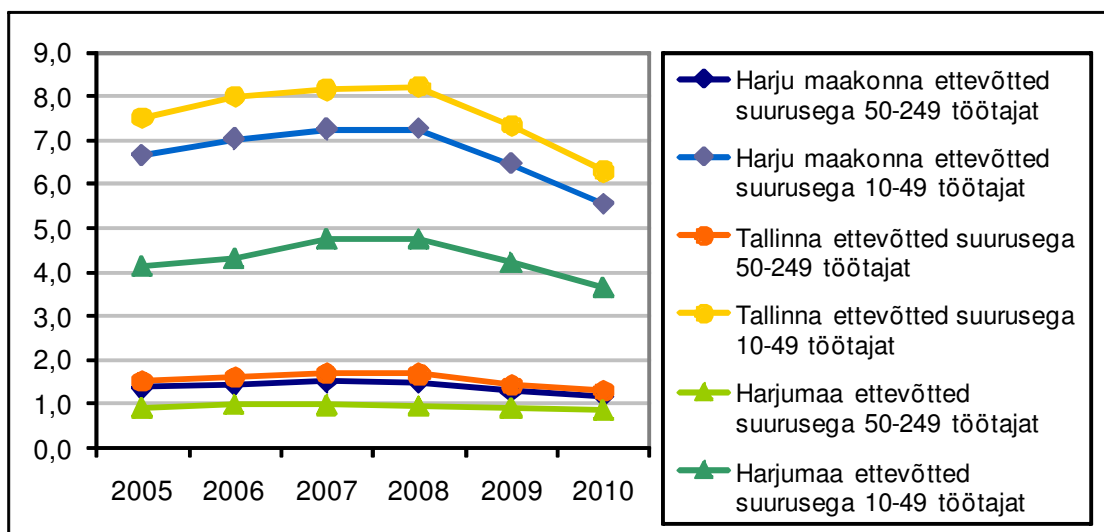
Joonis 10. Tööhõivemäär Harju maakonnas. Allikas: Eesti Statistikaamet

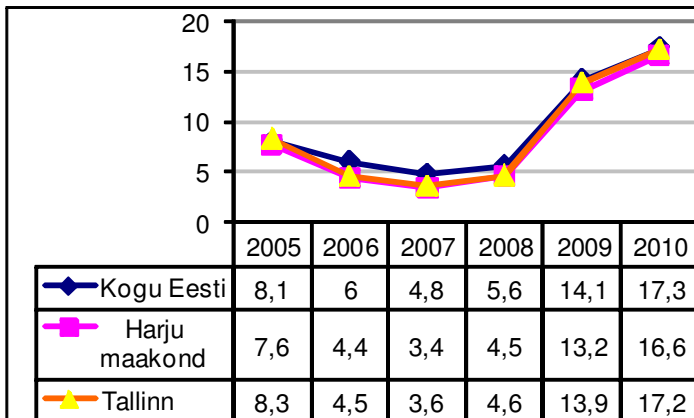
Joonis 11. Ülalpeetavate määr Harju maakonnas ja kogu Eestis. Allikas: ESA

3. Oluline arvestada

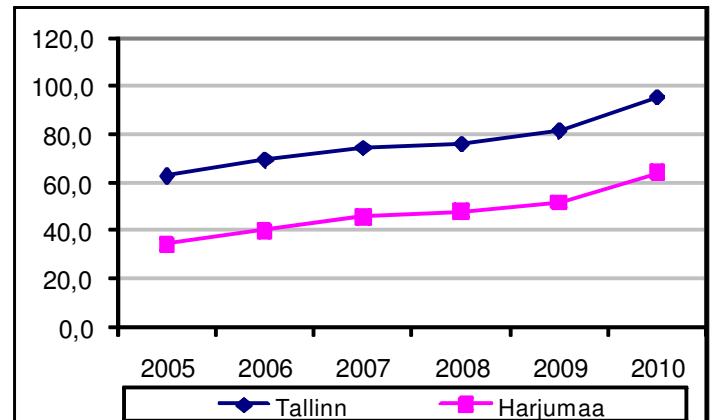
- Tööhõive määr on pärast majanduskriisi langenud suure majanduskasvu eelse aja tasemele.
- Brutopalk on Harju maakonnas kõrgem kui mujal Eestis, kui palju elukallidus suuremast tarbimise potentsiaalst alles jätab, vajab uurimist.
- Harjumaalased on ettevõtlikud, nende tööhõive on Eesti keskmisest kõrgem ja ülalpeetavate määr madalam.
- Harjumaal on hulgaliselt vabäihendusi, samuti on palju kasutamata koostöövõimalusi.

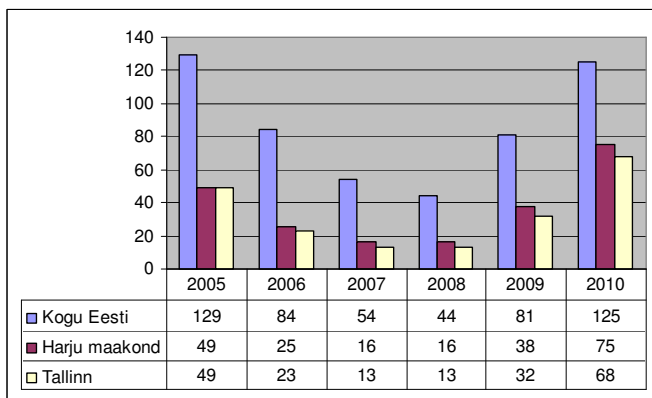
Joonis 12. Statistilise profiili kuuluvad keskmise ja suure töötajate arvuga ettevõtted Harju maakonnas 1000 elaniku kohta. Allikas: ESA

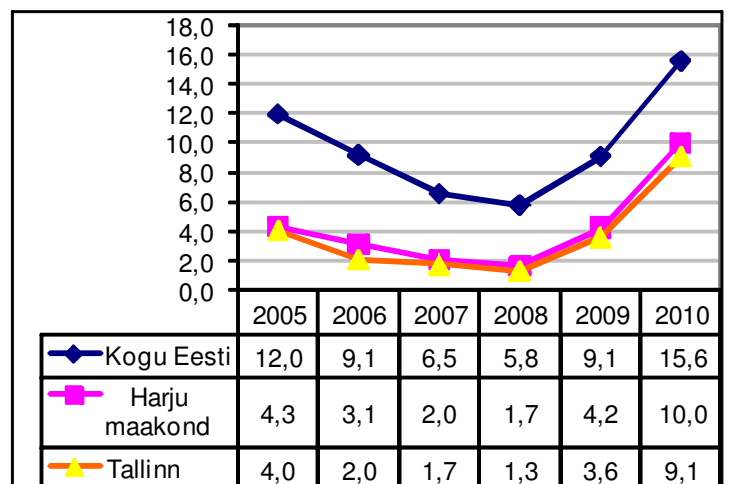
Joonis 13. Töötuse määr Harju maakonnas võrrelduna kogu Eestiga. Allikas: Eesti Statistikaamet

Joonis 14. Väikeettevõtete osakaal Harju maakonnas 1000 elaniku kohta. 2010 muutusid nõuded FIEde registreerimiseks. Allikas: Eesti Statistikaamet

Joonis 15. Rahuldatud taotluste arv toimetulekupiiri tagamiseks 1000 elaniku kohta Harju maakonnas ja Eestis. Allikas: Eesti Statistikaamet

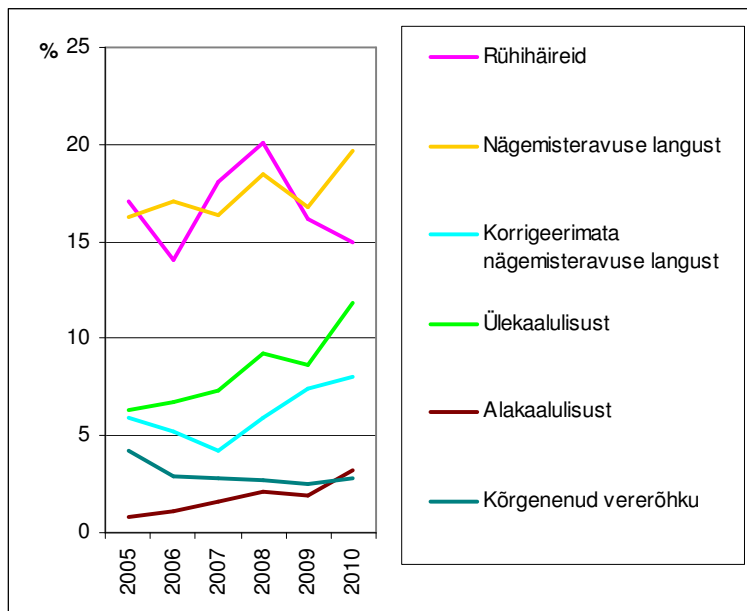

Joonis 16. Väljamakstud toimetulekutoetused inimese kohta Harju maakonnas ja kogu Eestis. Allikas Eesti Statistikaamet

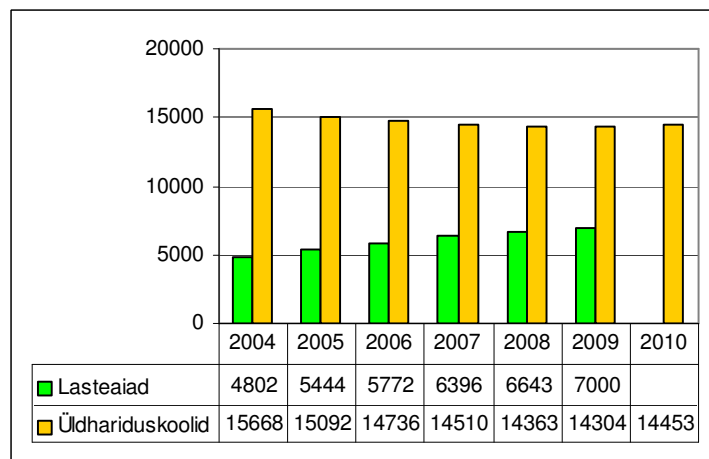
4. Oluline arvestada

- Töötutele suunatud teenused maakonnas: erinevates omavalitsustes on käigus Töötukassa koostööprojektid töötute toimetuleku suurendamiseks.
- Ravikindlustatute arv on jätkuvalt statistika alusel 100% või üle selle, realselt siiski puudub ülevaade kindlustamata isikute osakaalust.
- Toimetulek, ravikindlustatus ja hõive on suuremad kui mujal Eestis, mis peaks looma soodsamad tingimused tervislike valikute võimaldamiseks.
- Töövõimetute arvu kasv majanduskriisi ajal on seotud ravikindlustuse ja toetuse saamiseks töövõimetuse sagedasema väljakirjutamisega.
- 5 aasta eest tehtud teenuste analüüsis on väljatoodud probleemkohad, kuid tänase päeva seisuga kohtal ülevaade puudub ning kui palju on suudetud kitsaskohti lahendada.

2. Laste ja noorte turvaline ning tervislik areng

Joonis 17. Harjumaal kooliõpilaste seas läbiviidud profülaktiliste vaatluste leiud. Allikas: Eesti Haigekassa

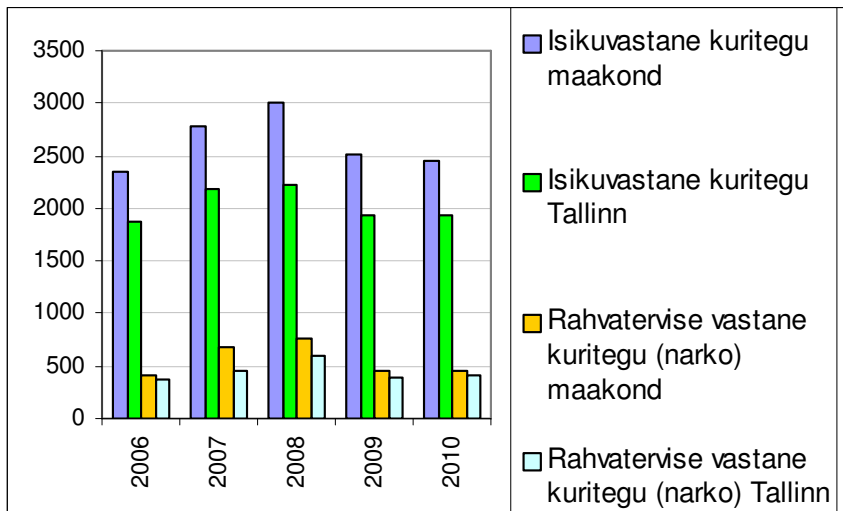

Joonis 18. Laste ja noorte arv Harjumaal (va Tallinn) õppeasutustes. Allikas: EHIS, Hariu Maavalitsus

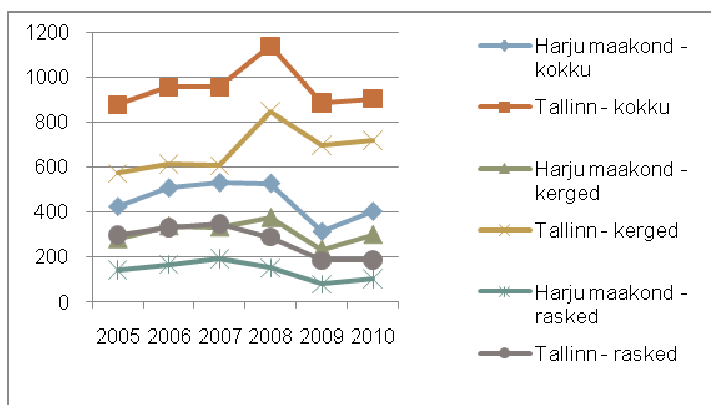
5. Oluline arvestada

- Harjumaal on 66 lasteaeda, neist 8 eraomandis.
- Harjumaal on 58 üldhariduskooli. Oodata on õpilaste arvu kasvu, sest kooliteed alustavad selle põlvkonna lapsed, kes on sündinud nn viimase buumi ajal. Samuti tuleb arvestada maakonna elanikkonna järjepideva kasvuga.
- Oluliste partneritena tuleks senisest enam arvestada avatud noortekeskustega.
- Maakonnas on 19 tervist teadlikult ja sihipäraselt edendavat lasteaeda, mis on 29% kõigist maakonna lasteaedadest.
- Maakonnas on 13 tervist teadlikult ja sihipäraselt edendavat kooli, mis on 22% kõigist maakonna koolidest. Neist üks asutus on lasteaed-alkool.
- Maakonna 3 koolis ei osutatud 2010/2011 õppeaastal koolitervishoiu teenust.
- Vaid umbes pooltel koolilastest (48-54%) ei ole terviseprobleeme.
- Maakonna noored on edukalt osalenud üle-Eestilisel tervist edendava idee projektikonkursil (TEIP).
- Klasside osavõtt üleriigilisest konkursist "Suitsuprii klass" on tagasihoidlik, eristuvad teatud koolid oma osavõetuga.
- Üksikute maakonna koolide toitulustajad võtavad osa üle-Eestilisest parima koolisöökla konkursist.
- Maakonna laste tervise seisundi ja tervisekäitumise kohta on vähe ülevaatlikke ja usaldusväärseid andmeid või puudub nende osas piisav analüüs.

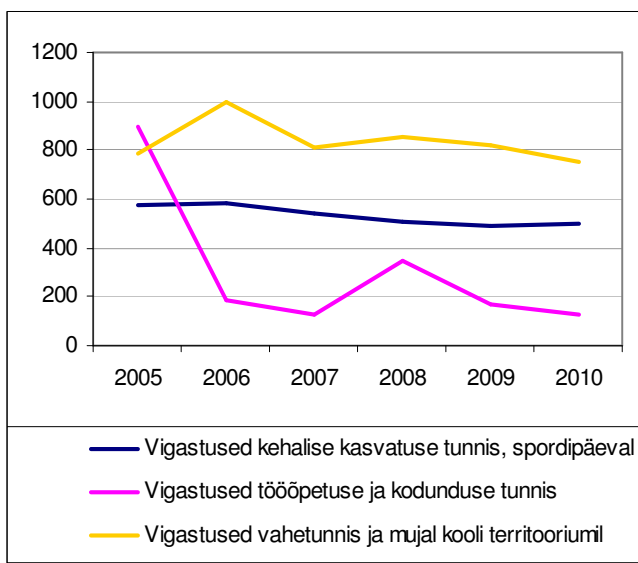
3. Tervislik elu-, õpi- ja töökeskkond

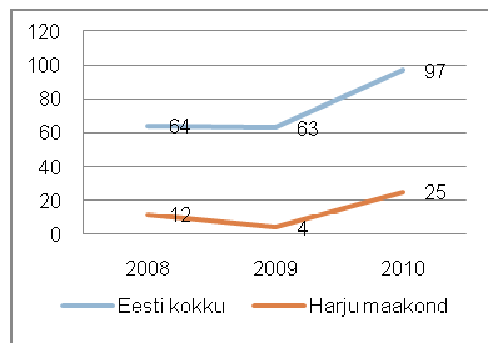
Joonis 20. Harju maakonnas (sh Tallinnas) registreeritud kuriteod. Allikas: Eesti Statistikaamet.

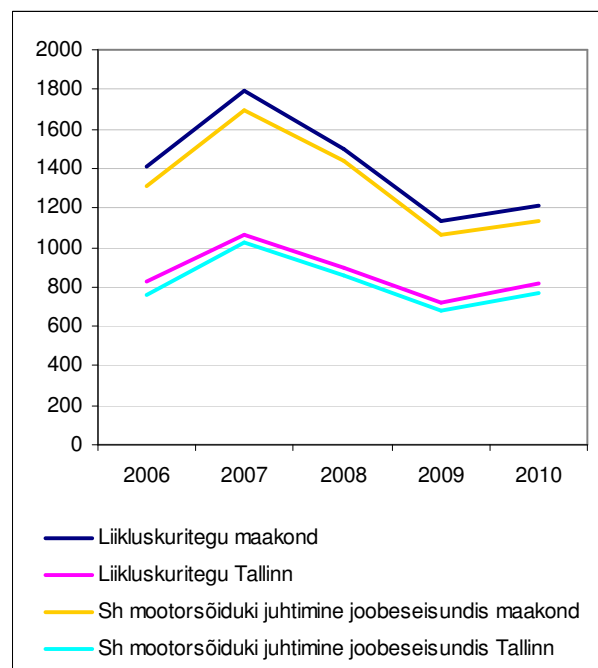
Joonis 21. Tööõnnetuste arv ja jaotumine Tallinnas ja ülejäänud maakonnas. Allikas: Tööinspeksioon

Joonis 23. Harjumaa (va Tallinn) koolitervishoiuteenuse osutajate esitatud statistika vigastuste esinemise kohta koolis. Allikas: Eesti Haigekassa

Joonis 19. Uppunute arv Eestis ja Harju maakonnas. Allikas: Tervise Arengu Instituudi andmebaas

Joonis 22. Registreeritud liikluskuriteod Harju maakonnas ja Tallinnas. Allikas: Eesti Statistikaamet

6. Oluline arvestada

- Maakonnas on 5 ametlikku avalikku supluskohta, mille üle teostatakse seiret ja järelvalvet. Kõik nimetatud rannad kuuluvad Tallinna linnale.
- Muudest supluskohtadest maakonnas võetakse proove 11 veekogust/supluskohast.
- Laste ja noorte tõsiste vigastuste arv koolis on suur.
- Alkoholi kättesaadavus ja sellega seotud riskikäitumine on kõrge.
- Majanduskriisiga koos on kahanenud nii tööõnnetuste kui kuritegude arv, kuid kas nende nähtuste vahel on ühest selget seost, on vaja lisaks analüüsida.

Harjumaa elanikkonna terviseseisundi kokkuvõte ja sekkumisvajadus

- Harjumaa rahvaarv kasvab nii positiivse loomuliku iibe kui rändesaldo tõttu. Maakonna rahvastik kasvab eelkõige noorte perede arvelt.
- Elanikkond on hetkel siiski vananev ning neile suunatud teenuste maht ja kvaliteet peavad suurenema. Heaks näiteks on eakate turvalisuse suurendamisele suunatud nn häirenupu projekt Harjumaal.
- Suremus südame-veresoonkonna haigustesse ja vigastustesse on langeva trendiga, kuid täpsemaks teenuste planeerimiseks oleks vaja põhjalikum värskete andmete analüüs.

1. Sotsiaalne sidusus ja võrdsed võimalused

1.1. Eesti keskmisega võrreldes on Harjumaal suurem sissetulek, millest tulenevalt on inimestel suuremad eeldused tervislike valikute tegemiseks – toitumine, liikumisaktiivsus, turvavahendite soetamine/kasutamine. Samas vähese omavastutuse teadvustamise ja toetamise korral muutuvad need ressursid kergesti riskikäitumist soodustavaks teguriks.

1.2. Kantidepõhise analüüsi käigus toodi välja, et paikkonna keskustest kaugemal elavatel inimestel on erinevate teenuste kättesaadavus halb. Põhjuseks nii transpordivõimaluse puudus kui teenuse vähene kättesaadavus piirkonnas. Maakond on väga suur ja Tallinn väga tugev tõmbekeskus, äärealadel teenuste pakkumine oluliselt keerulisem.

1.3. Töötus suurendab ebavõrdsust – tervist mõjutav riskikäitumine suureneb, tervisenäitajad halvenevad. Eriti ebasoodsas olukorras on töötud mehed. Oluline on pakkuda mitmekülgset tugiteenust (stressijuhtimine, toimetulekuoskused, vaimse tervise teadlik hoidmine jne).

1.4. Tervist edendavate teenuste kohta info on killustatud ja kaootiline. Puuduvad ühtsed maakondlikud infokanalid ja terviseinfo edastamise võimalused on seeläbi väga tagasihoidlikud.

1.5. Sotsiaalsete tugivõrgustike loomine erinevatele riskirühmadele on jätkuvalt katmata teema ja kasutamata võimalus. Rahvaarvu kasvuga kasvavad ka riskirühmad, mis on omakorda sõltuvuses toimetulekut toetavate teenuste kättesaadavusest.

1.6. Mittetulundussektori kaardistamine ja laiapõhjalisem kaasamine maakondlikesse tervisedenduslike tegevustesse on oluline võti sotsiaalse sidususe ja võrdsuse võimaluste suurendamisel.

1.7. Erinevate tervisedenduslike tegevuste vähene ja ebastabiilne toetamine seab nende algatuste jätkusuutlikkuse ohtu.

1.8. Ülevaade kantidepõhises analüüsis toodud probleemvaldkondade lahendamiseks puudub, koostöö maakondlike planeerimisprotsesside vahel peab olema laiem ning kaasama tervisedenduse sektori.

2. Laste ja noorte turvaline ning tervislik areng

2.1. Maakonna äärealadel on lapsi koolis üha vähem ja järjest keerulisem on koolidel pakkuda mitmekülgseid kvaliteetseid teenuseid (spetsiaalse aine õpetajad, nõustamised, huvitegevus jne). Samas mõnedes tõmbekeskustes on probleem vastupidine, lapsi ei suudeta vastu võtta.

- 2.2. Laste ja noorte tervise ning tervisekäitumise kohta regulaarselt kogutav maakondlik statistika puudub, mis omakorda raskendab maakondlike ennetustegevuste planeerimist.
- 2.3. Laste tervisekäitumine on halb, sellest tulenevalt on halvad ka tervisenäitajad (rühihäired, ülekaalulisus, vigastused).
- 2.4. Liigne edule suunatus ilma lapse/noore eeldustesse süüvimata, millele lisanduv soov ja/või nõue olla parim on suureks riskiallikaks kujunevale enesehinnangule (vaimsele tervisele) ja hilisemale reaalsele toimetulekule.
- 2.5. Lapsi ja noori ümbritsev füüsiline keskkond ei ole alati tervist toetav.
- 2.6. Vanemate vähene teadlikkus laste tervist ohustavast riskikäitumisest – suhtumine “minu lapsega seda ei juhtu”. Ebapiisav lapsevanemate koolitamis- ja nõustamissüsteem, samas lastevanemate osalusmotivatsioon sageli väga madal.
- 2.7. Spetsialistide (õpetajad, lastepsühholoogid, sotsiaaltöötajad, huvijuhid, treenerid ja logopeedid jne) suur töökoormus ei võimalda osaleda tervisetevustes, -kampaaniates, tõhusas võrgustikutöös, mis ennetaks paljusid hilisemaid probleeme ning aitaks kaasa tervist toetavate oskuste ja harjumuste väljakujunemisele.
- 2.8. Ainult riigipoolsest toetusest laste ja noorte tervisekampaaniate ning muude tegevuste toetuseks jääb väheseks, sest tunnustust ja tähelepanu on rohkem vaja. Koostöövõimalused omavalitsusliiduga on tervisedenduse vallas katmata või teadvustamata.

3. Tervislik elu-, õpi- ja töökeskkond

- 3.1. TET võrgustiku väärtusi e tervist teadlikult ja süsteemselt toetavaid ettevõtteid on Harjumaal suhteliselt vähe arvestades rahvastiku ja majandusliku aktiivsuse jagunemise proportsionaalsust. Väljaspool Tallinnat on neid väga vähe.
- 3.2. TEK võrgustiku väärtusi e tervist teadlikult ja süsteemselt toetavaid koole on Harjumaal 22%.
- 3.3. TEL võrgustiku väärtusi e tervist teadlikult ja süsteemselt toetavaid lasteaedu on Harjumaal 29%.
- 3.4. Inimesed ei teadvusta elu-, töö- ja õpikeskkonnast tulenevaid terviseriske ning on vähe teadlikud või motiveeritud nende maandamise meetmete rakendamiseks.
- 3.6. Puudub korralik ülevaade maakonna kergliiklusteede võrgustikust ja terviseradadest, inimesed sageli ei tea olemasolevaid võimalusi.

4. Tervislik eluviis

- 4.1. Maakonna tasandil puudub rahva tervist kajastav põhjalik statistika ja andmete analüüs (käitumis- ja harjumustrendid, vigastuste iseloom ja juhtumi kirjeldused jne). Piisava analüüsi puudumine ei võimalda hinnata rahvatervise edendamiseks rakendatud meetmete tõhusust. Vajalik on lisavahendite leidmine selliseks tööks (nii kompetentsi kui rahaliste vahendite mõistes).
- 4.2. Üldist tervisealast uudset teavet on elektroonselt piisavalt, kuid maakonna keskest vaatenurgast ja paber kandjal vähe. Vajaliku info leidmine eeldab tugevat baastadmist, kust otsida tõenduspõhist infot, suur osa elanikkonnast jääb siiski tervisealase info levist välja.
- 4.3. Ülekaalulisus ja ka alakaalulisus on kasvav probleem.

4.4 Raseduse ajal suitsetavate naiste arvu kasv on hoiatav märk nagu ka raseduse ajal suitsetamisest loobujate vähenemine.

4.5. Alkoholi on endiselt Harjumaal kergesti kättesaadav, inimeste hoiak alkoholi tarbimisse vabandav-toetav.

4.7. Suitsetamisharjumus on noorenev pahe, mille teevad raskemaks noorte seas populaarsed suitsuvabad tubakatooted (mokatubakas) ja vesipiip, mida peetakse ekslikult ohtumaks.

4.8. Inimesed kasutavad aasta aastalt enam turvavarustust.

5. Tervise teenused

5.1. Terviklik ülevaade erinevatest tervise teemalistest nõustamisvõimalustest maakonna tasandil puudub. Olemasolevate nõustamisteenuste kohta on infot liiga vähe ja killustatult, sageli teenus liiga kallis või liiga kaugel (paljud teenused Tallinnas).

5.2. Elanikkonna vananemisega seonduvalt suureneb koormus tervishoiuteenustele.

Omaosalus tervishoiuteenuste ja ravimite eest tasumisel üha suureneb, mis ennekõike ohustab krooniliste haigustega madalama sissetulekuga inimesi.

HARJUMAA TERVISEDENDUSE TEGEVUSKAVA 2010-2013

TEGEVUS	SIHTVÄÄRTUSED	VASTUTAJA	KOOSTÖÖPARTNERID	KAVANDATAVAD RAHALISED VAHENDID
1. valdkond: Sotsiaalne sidusus ja võrdsed võimalused				
Valdkonna strateegiline eesmärk: Maakondlikud tervisedenduslikud sekkumised teostatakse kõiki sihtgrupe võrdselt informeerides, andes seeläbi võimalusi osaleda tervisedenduslike planeeringute kavandamisel ja läbiviimisel.				
Terviseprofiili järjepidev uuendamine ja sekkumiste kavandamine kaasates maksimaalselt kõiki siht- ja sidusrühmi	Igal aastal on toimunud laiapõhjaline arutelu tegevuskava rakendamisest ja vajalikest täiendustest	Maavalitsuse Tervisetuba (TT), Harjumaa Tervisenõukogu (TN)	Kõik seotud ametkonnad ja kogu maakonna elanikkond	Riigieelarve, projektid
Arendada kohalike omavalitsuste suutlikkust paikkondade rahvastiku tervise hindamiseks ja analüüsimiseks ning tervisedenduslike sekkumiste planeerimiseks ja elluviimiseks	toimunud vähemalt OV esindajatele 2 koolitust aastas, LISAKS 2011 – nõustatud on 10 KOV, 2012 – loodud on toimiv OV koostöövõrgustik TE valdkonna arendamiseks	TT, TN	Harjumaa Omavalitsuste Liit (HOL), KOV-id,	
Vähekindlustatud perede tõhusam kaasamine ja koolitamine	Iga-aastaste tegevuste üheks sihtgrupiks on vähekindlustatud pered	TT, TN	KOV, ametkondlikud koostööpartnerid	Riigieelarve, projektid
Tervisedenduse eestvedajate tunnustamine	Igal aastal tunnustatakse maakonna tasandil: TEL tervisedendajat, TEK tervisedendajat, Tervise Tegijat	TT, TN	Kogu maakonna elanikkond	Riigieelarve
2. valdkond: Laste ja noorte turvaline ning tervislik areng				
Valdkonna strateegiline eesmärk: Laste ja noorte ning nendega tegelevate töötajate/lähedaste turvaline ning tervislik areng				
TEK ja TEL võrgustiku järjepidev arendamine	Igal aastal on toimunud kummalegi võrgustikule vähemalt 2 traditsioonilist tegevust + 1 ühistegevus. LISAKS 2011 - võrgustike võimestamiseks on loodud MTÜ-d	TT	TEK ja TEL võrgustik	Riigieelarve, projektid

	2012 – võrgustike traditsioonilisteks üritusteks on leitud püsivad lisarahastuse võimalused			
Laste ja noortega tegelevate spetsialistide ning lapsevanemate teadlikkuse tõstmine (koolitamine) enese kui ka laste-noorte sotsiaalse kompetentsuse (suhtlemisoskused) tõstmiseks	Igal aastal on toimunud vähemalt 2 koolitustüklit erinevates OV-tes.	TT, TN	Perekeskus Sina ja Mina, MTÜ Terve Maa jt III sektori esindajad	Projektid
Haridusasutuste tervishoiutöötajate, sotsiaalpedagoogide toetamine, koolitamine tervisenäitajate seire ja hindamise teostamiseks ja tervisesekumiste kavandamiseks	Igal aastal on toimunud vähemalt 1 koolitus sihtgrupile.	TT, TN	TAI, tervishoiutöötajad	Riigieelarve, projektid
Valdkond: Tervislik elu-, õpi- ja töökeskkond				
Valdkonna strateegiline eesmärk: Eelduste ja tingimuste loomine harjumaalaste tervise säilimist ja arendamist soodustavale füüsilisele ning psühhosotsiaalsele elu-, õpi- ja töökeskkonnale				
TET (Tervist Edendavad Töökohad) võrgustiku arendamine ja võimestamine	Osaletakse aktiivselt maakondlikus teavitustöös, avaldatakse artikleid ja vahendatakse uudiseid	TAI	TT, TN, TET-võrgustik	Riigieelarve, maavalitsuse eelarve
Tervislikku eluviisi toetavate riiklike kampaaniate koordineerimine maakonnas	Ilmunud on kampaaniate meediakajastused, nõustatud ja motiveeritud KOV-d	TT, TN	TAI, KOV, ametkondlikud koostööpartnerid	Riigieelarve, maavalitsuse eelarve
Terviseliikumist, ohutusosalast ning psühhosotsiaalset keskkonda puudutavad infopäevad/koolitused koostööpartneritele ja Harjumaa elanikkonnale	Igal aastal on toimunud vähemalt 6 infopäeva siht- ja sidusgruppidele.	TT, TN	Spordiliit, KOV, Eesti Haigekassa, Põhja-Eesti Päästkeskus jt ametkondlikud koostööpartnerid	Riigieelarve, projektid, KOV eelarve
Tööealise elanikkonna tervise- ning tervisekäitumise kohta maakondliku statistika regulaarne kogumine ja analüüsimine	Statsiline TE ülevaade on igal aastal uuendatud ja esitatud laiapõhjalisel arutelul ettepanekute tegemiseks	TT, TN	TAI, ametkondlikud koostööpartnerid	Maavalitsuse eelarve
4. valdkond: Tervislik eluviis				
Valdkonna strateegiline eesmärk: Terve harjumaalane on füüsiliselt aktiivne ja teeb terviseteadlike valikuid.				
Tervisealase info	Materjalid on	TT, TN	Koostööpartnerid	Riigieelarve, projektid

jagamine koolituste, infopäevade ja kampaaniate raames	jaotatud. Toimunud on vähemalt 6 infopäeva aastas siht- ja sidusrühmadele.			
Harjumaa kodulehe järjepidev uuendamine Harjumaad/kogu riiki puudutava terviseinfo edastamiseks ja meetoodiliste materjalide levitamiseks	2011 – koduleht on läbinud uuenduskuuri ja taasavaldatakse 2012 – kodulehe külastuste arv aastas 10 000 2013 – kodulehe külastuste arv on tõusnud	TT	TN, koostööpartneriteks olevad organisatsioonid	Riigieelarve, projektid
5. valdkond: Tervise teenused				
Valdkonna strateegiline eesmärk: Kõigile Harjumaa elanikele on tagatud kvaliteetne info tervise teenuste kättesaadavuse kohta				
Tervise teenuste pakkujate infolevi tervisetoa kodulehel	Olemas ajakohane andmebaas	TT	Tervise teenuste pakkujad	Riigieelarve
Nõusamisteenus arendamine - tervisege tegevate asutuste kaardistamine ja asutustevahelise koostöö võimendamine, tegevuste elluviimine (eeskätt vereringeelundite haiguste, pahaloomuliste kasvaja tegevate ja rasedate suitsetamisega tegelevad asutused).	2012 – asutused on kaardistatud	TT	TN, perearstikeskused, perekoolid, koolid, noortekeskused, TET-võrgustik jt koostööpartnerid.	Riigieelarve
Tervishoiuteenus osutajate infopäevad	Igal aastal toimub vähemalt 1 TE teemaline infopäev	TT, TN	Koostööpartnerid	Riigieelarve